U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Podhrázkého, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Davida Hipšra v právní věci žalobce: **F. Z.**, zastoupen Mgr. et Mgr. Radkou Coufalovou, advokátkou se sídlem Slunečná 589, Kralice na Hané, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 11. 2025, č. j. 18 Ad 17/2025-48,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 27. 3. 2025, č. j. XA (dále jen „rozhodnutí žalované"), zamítla námitky žalobce a potvrdila své prvostupňové rozhodnutí ze dne 17. 12. 2024, č. j. XB, kterým zamítla žalobcovu žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Při posuzování žádosti žalovaná vycházela z posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS") ze dne 6. 12. 2024, podle kterého nebyl u žalobce zjištěn pokles pracovní schopnosti dostatečný pro konstatování invalidity, tedy nejméně o 35 % (podle posudku činil pokles 20 %).

[2] V řízení o námitkách vycházela žalovaná z druhého posudku IPZS ze dne 25. 2. 2025, podle kterého byl pokles pracovní schopnosti žalobce hodnocen ve výši 30 %. Rozhodující příčinu žalobcova dlouhodobě nepříznivého stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti představoval podle obou posudků vertebrogenní algický syndrom LS páteře s intermitentní iritací do S1 bilat., a tedy zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu E, položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále „vyhláška o posuzování invalidity"). Rozdíl ve stanoveném rozsahu poklesu pracovní schopnosti ve druhém posudku spočíval v tom, že lékař IPZS vyhotovující tento posudek zvýšil míru poklesu pracovní schopnosti o 10 %

podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity vzhledem k vlivu daného zdravotního postižení na schopnost žalobce využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v jeho předchozí výdělečné činnosti nebo na jeho schopnost rekvalifikace. Ani s tímto zvýšením však míra poklesu žalobcovy pracovní schopnosti nedosahovala hranice pro přiznání invalidity.

[3] Žalobce napadl toto rozhodnutí žalované žalobou. Krajský soud v Ostravě však žalobu rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Pro účely soudního přezkumu si vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ze dne 22. 9. 2025. Posudková komise žalobce osobně vyšetřila a stejně jako lékař IPZS ve druhém posudku uzavřela, že pokles jeho pracovní schopnosti činil 30 %. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku konstatoval, že posudková komise jednala v řádném složení za účasti specialisty s odborností neurologie, zohlednila žalobcem předložené i vyžádané lékařské zprávy a žalobce rovněž neurologicky vyšetřila. Posudek podle krajského soudu obsahoval všechny požadované náležitosti, vypořádal se s rozhodujícími skutečnostmi a své závěry náležitě a srozumitelně odůvodnil. Považoval jej proto za úplný, přesvědčivý a nevzbuzující pochybnosti. Jeho závěry navíc odpovídaly nálezům odborných lékařů i druhému posudku. Krajský soud nepřisvědčil námitce, že se komise příliš zaměřila na sportovní činnost, vzdělání a osobní poměry žalobce, neboť posudek vycházel především z lékařských zpráv a vlastního vyšetření posudkové komise. Neshledal ani žalobcem namítaný rozpor mezi zjištěním minimálních radikulárních potíží a závěrem, že u žalobce nebyly známky nervového postižení. Posudková komise totiž absenci nervového postižení uvedla s dodatkem „*na končetinách bez senzimotorického výpadku*“, tedy ve vztahu k dominantnímu žalobcovu postižení v bederní a křížové oblasti páteře. Nervové postižení tedy dala do souvislosti s funkčním postižením. Neurolog sice zaznamenal minimální radikulární potíže, současně však uvedl, že nevedly k indikaci obstřiku, neboť u žalobce absentovalo kořenové postižení bederní oblasti, jejíž postižení je rozhodující příčinou žalobcova nepříznivého zdravotního stavu. Podle krajského soudu tedy ani neurolog nepovažoval funkční postižení žalobce za způsobené kořenovým postižením, a vytýkaný rozpor proto v posudku nebyl přítomen. Další lékařské zprávy krajský soud neprovedl, jelikož zachycovaly až pozdější zdravotní stav žalobce. Na základě výše uvedeného krajský soud uzavřel, že rozhodnutí žalované odpovídalo tehdejšímu zdravotnímu stavu žalobce a bylo zákonné, a žalobu proto zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť krajský soud podle něj rezignoval na vlastní hodnotící činnost a pouze převzal závěry posudkové komise, aniž by vysvětlil, na základě jakých konkrétních úvah považoval posudek za úplný a přesvědčivý. Stěžovatel dále namítl nesprávné právní posouzení aplikace vyhlášky o posuzování invalidity. Zařazení zdravotního postižení do konkrétní položky přílohy dané vyhlášky podle něj není pouze medicínskou, ale také právní otázkou podléhající soudnímu přezkumu. Krajský soud se však podle stěžovatele vůbec nezabýval tím, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přetrvávající bolestivost vyžadující medikaci a prakticky znemožněné pracovní uplatnění stěžovatele jako osoby se

základním vzděláním odpovídají pouze lehkému funkčnímu postižení podle položky 1b, a nikoli středně těžkému funkčnímu postižení podle položky 1c kapitoly XIII, oddílu E, přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Použití položky 1c měly podporovat také neurochirurgický nález ze dne 12. 2. 2024 a nález z magnetické rezonance, které podle stěžovatele dokládaly jeho radikulární potíže (utlačování nervového kořene projevující se zejména bolestmi a brněním) a s tím spojené omezení denních aktivit a snížení výkonnosti.

[5] Stěžovatel dále namítl, že krajský soud pochybil, když odmítl provedení jím navržených lékařských zpráv proto, že svědčily pouze o jeho aktuálním zdravotním stavu. Poukázal zejména na lékařskou zprávu ze dne 3. 11. 2025 popisující těžké degenerativní změny páteře a nervové dráždění do levé dolní končetiny v dermatomu L5, přičemž její autor doporučil invaliditu. Jeho zástupkyně proto před krajským soudem navrhla dopracování posudku k posouzení, nakolik se zdravotní stav stěžovatele od rozhodování žalované zhoršil. V kasační stížnosti stěžovatel dále poukázal na lékařskou zprávu ze dne 18. 11. 2025, která obsahovala obdobné závěry a jejíž autorka rovněž doporučila invaliditu. Podle stěžovatele mohly tyto zprávy osvětlit také jeho stav v rozhodné době, zejména pokud dokládaly dlouhodobost či vývoj daných obtíží, a krajský soud měl proto dokazování doplnit. Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že posouzení invalidity je otázkou odbornou, a krajský soud proto správně vycházel z posudku MPSV, který si pro řízení vyžádal. Posudková komise se přitom v tomto posudku podle žalované vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila. Zdravotní stav stěžovatele byl tedy v řízení před krajským soudem objektivně zjištěn, posouzen a vyhodnocen. Žalovaná neměla výhrady k napadenému rozsudku, řízení před krajským soudem ani posudkovému řízení. Napadený rozsudek považovala za dostatečně odůvodněný a přezkoumatelný, neboť krajský soud vypořádal všechny námitky stěžovatele.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přijatelností kasační stížnosti, neboť v řízení před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Pokud kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, je třeba ji odmítnout pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pro věcný přezkum by bylo nutné, aby řešená právní otázka měla přesah nad rámec konkrétního případu z důvodu (1) neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury nebo (2) zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, jehož závěry se použijí i mimo oblast mezinárodní ochrany, viz usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti žádné důvody přijatelnosti netvrdil. Jeho argumentace směřovala k okolnostem v jeho individuální věci, zejména hodnocení posudku MPSV krajským soudem, zařazení zdravotního postižení pod položku 1b a neprovedení dalších důkazů. Nejvyšší správní soud neshledal, že by se kasační stížnost týkala právní otázky dosud neřešené nebo judikatorně rozporné, ani důvod k judikaturnímu odklonu. Neshledal rovněž

zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[10] Stěžovatel předně namítá, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť krajský soud pouze převzal závěry posudkové komise, aniž sám vypořádal podstatu žalobních námitek. Krajský soud podle něj zejména nevysvětlil, proč považoval posudek za úplný a přesvědčivý a proč bez dalšího přijal zařazení zdravotního postižení stěžovatele pod položku 1b, nikoli položku 1c kapitoly XIII, oddílu E, přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.

[11] Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu, podle které je za nepřezkoumatelné považováno rozhodnutí, ze kterého není patrné, jaký skutkový stav vzal orgán rozhodující ve věci za rozhodný, jakým způsobem postupoval při utváření právního závěru a proč považuje argumentaci účastníka řízení za nesprávnou. Srov. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76; obdobně též nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06. Nepřezkoumatelnost je nicméně nutné vykládat v souladu s jejím skutečným smyslem, neboť jde o vadu objektivně znemožňující přezkum rozhodnutí či rozsudku (rozsudky NSS ze dne 4. 3. 2022, č. j. 5 As 158/2021-36, a ze dne 5. 11. 2014, č. j. 3 As 60/2014-85).

[12] Posouzení vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob MPSV, které za tím účelem podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení zřizuje jako své orgány posudkové komise (rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, č. 526/2005 Sb. NSS). V jimi vypracovaných posudcích se pak hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, ale formulují se v nich i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Posudky jsou tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem (srov. například rozsudky ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, a ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57). Správní soud sám zdravotní stav posuzovaného nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud pouze ověřuje, zda posudek příslušné posudkové komise je úplný a přesvědčivý (rozsudky NSS ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012-24, bod 13, usnesení ze dne 31. 5. 2023, č. j. 5 Ads 129/2021-32, bod 16 a 17, nebo usnesení ze dne 23. 4. 2026, č. j. 22 Ads 129/2025-26, bod 13).

[13] Posudek vypracovaný v řízení o žalobě ve věcech invalidního důchodu lze považovat za úplný a přesvědčivý v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žadatelem a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58). Z posudku musí být tedy zřejmé, že zdravotní stav

posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, položku a bod přílohy k této vyhlášce, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení (rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2020, č. j. 4 Ads 196/2020-50, bod 19 a usnesení NSS ze dne 23. 4. 2026, č. j. 22 Ads 129/2025-26).

[14] Z výše uvedené judikatury vyplývá, že krajský soud není oprávněn posuzovat „správnost“ závěrů posudkové komise, ale toliko jejich úplnost a přesvědčivost. Nejvyšší správní soud má za to, že této povinnosti krajský soud dostál. Lze odkázat zejména na jeho úvahy v bodech 13 až 15. Krajský soud ověřil, že posudková komise jednala v řádném složení za účasti neurologa, vycházela z relevantních lékařských zpráv a vlastního vyšetření stěžovatele a své závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila. Krajský soud se rovněž vypořádal s namítaným rozporem mezi zjištěnými minimálními radikulárními potížemi a závěrem posudkové komise o absenci známek nervového postižení i s namítaným přílišným zaměřením komise na sportovní činnost, vzdělání a osobní poměry stěžovatele. Posoudil rovněž, zda posudková komise dostatečně vysvětlila, proč se u stěžovatele jedná právě o lehké funkční postižení podle položky 1b, nikoli 1c kapitoly XIII, oddílu E, přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Z odůvodnění napadeného rozsudku je tak patrné, proč krajský soud považoval posudek za úplný a přesvědčivý a proč námitkám stěžovatele nepřisvědčil. Nelze proto přisvědčit tvrzení, že krajský soud posudkové závěry pouze převzal bez vlastního hodnocení, a námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku proto nemůže založit přijatelnost kasační stížnosti.

[15] Ani námitka nesprávného právního posouzení nezakládá přijatelnost kasační stížnosti. Krajský soud postupoval v souladu s judikaturou, pokud při přezkumu zařazení zdravotního postižení stěžovatele posuzoval, zda posudková komise respektovala kritéria vyhlášky a svůj závěr úplně a přesvědčivě odůvodnila, aniž její odborné hodnocení nahrazoval vlastním úsudkem. Posudkové lékařství je samostatným medicínským odvětvím vyžadujícím rovněž znalost práva a konkrétní zařazení zdravotního stavu podle jeho druhu a intenzity provádějí posudkoví lékaři; krajský soud takové posouzení sám provést nemůže (srov. usnesení NSS ze dne 9. 3. 2023, č. j. 5 Ads 112/2022-26, bod 17, nebo rozsudek NSS ze dne 8. 8. 2018, č. j. 10 Ads 164/2018-35, bod 10). Krajský soud tedy na přezkum právní kvalifikace zdravotního postižení stěžovatele nerezignoval, ale zabýval se jím v mezích své přezkumné pravomoci.

[16] K námitce neprovedení navržených důkazů Nejvyšší správní soud uvádí, že odmítnutí důkazního návrhu lze podle judikatury založit třemi důvody, přičemž jedním z nich je právě irelevance navrhovaného důkazu (nález ÚS ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. I. ÚS 118/09, či rozsudek NSS ze dne 31. 8. 2022, č. j. 2 Ads 187/2020-48, bod 33).

Ačkoli stěžovatel tuto námitku podřadil pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., obsahově netvrdí zmatečnost řízení, nýbrž jinou vadu řízení před krajským soudem podle písmene d) téhož ustanovení (rozsudek NSS ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 As 144/2014-23). Pro posouzení zákonnosti rozhodnutí žalované byl podle § 75 odst. 1 s. ř. s. rozhodný zdravotní stav stěžovatele ke dni 27. 3. 2025. Lékařské zprávy vyhotovené později mohou být relevantní, pokud se zpětně vztahují ke zdravotnímu stavu v rozhodné době nebo jej mohou objasnit; pouhé zachycení pozdějšího zdravotního stavu však nepostačuje (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2011, č. j. 4 Ads 90/2011-115, a rozsudek NSS ze dne 19. 12. 2018, č. j. 9 Ads 278/2017-43, bod 19).

[17] Krajský soud si právě za účelem ověření zdravotního stavu stěžovatele vyžádal posudek posudkové komise MPSV. Posudková komise zohlednila vyžádanou zdravotnickou dokumentaci i lékařské zprávy předložené stěžovatelem (včetně zprávy ze dne 25. 8. 2025, tedy vyhotovené po vydání rozhodnutí žalované) a stěžovatele rovněž vyšetřila. Krajský soud proto v bodě 10 napadeného rozsudku uvedl, že relevantní lékařské zprávy byly v posudku zohledněny, zatímco další navržené zprávy zachycovaly pouze aktuální zdravotní stav, nikoli stav ke dni vydání rozhodnutí žalované, a proto tyto další zprávy jako důkaz neprovedl. Neprovedení těchto zpráv ani nedoplnění posudku nepředstavovalo zásadní pochybení, které by mohlo založit přijatelnost kasační stížnosti, zvláště pokud se všechny tři posudky shodovaly v hodnocení postižení podle položky 1b i v závěru o absenci invalidity (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2016, č. j. 1 Ads 121/2015-21).

[18] S ohledem na výše uvedené neprovedl důkaz lékařskou zprávou ze dne 3. 11. 2025 ani Nejvyšší správní soud. Ke zprávě ze dne 18. 11. 2025 Nejvyšší správní soud nepřihlédl podle § 109 odst. 5 s. ř. s., neboť byla vyhotovena až po vydání napadeného rozsudku a byla předložena teprve s kasační stížností.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 53, a usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. září 2026

pokračování

Milan Podhrázký
předseda senátu